

İçerik

Ders Kodu	Dersin Adı	Yarıyıl	Teori	Uygulama	Lab	Kredisi	AKTS
HUK198	Hukuk Felsefesi	2	2	0	0	2	3

Ön Koşul	
Derse Kabul Koşulları	

Dersin Dili	Türkçe
Türü	Zorunlu
Dersin Düzeyi	Lisans
Dersin Amacı	Bu derste öğrencilere hukuk teorisinin ve hukuk felsefesinin temel unsurlarını tanıtılacaktır. Çeşitli teoriler arasındaki farklılıklar, kesişmeler ve tartışmalar analiz edilecektir.
İçerik	1. Tüm hukuk sistemlerinin üzerinde ve ötesindeki esas değerler nedir ki hukuk sistemi onları gerçekleştirmek için var edilmiştir. 2. Öğrenciler cevaplarını geliştirmek ve daha ileriye götürmek için hukuk felsefesi tarihini gözden geçirecekler, bu süreçte özellikle antik Yunan, Helenistik, Skolastik, İslami, modern ve postmodern gibi bazı kilometre taşlarına odaklanacaklardır. 3. Öğrenciler hukuk felsefesi teorileri ile hukuk sistemimizin esasları arasındaki bağlantıları araştıraraklar ve ortaya koyacaklar. 4. Hayati bir nokta olarak, öğrenciler kanunular, yönetmelikler vb. birçok hukuki düzenlemelere sahip 'yasal devletler' ile devletin her kurumunun ve görevlisinin hukuki denetime tabi tutulduğu hukuk devleti veya Anayasal Devletleri ayırt edebileceklerdir.
Kaynaklar	ÖKTEM, Niyazi; TÜRKBAĞ, Ahmet Ulvi, Felsefe, Sosyoloji, Hukuk ve Devlet, 7. Baskı, Der Kitabevi Yayınevi, İstanbul, 2017. DWORKIN, R., Hakları Ciddiye Almak, (Çev. Ahmet Ulvi Türkbağ), Dost Yayınları, Ankara, 2007. FULLER, L., Hukukun Ahlakı, (Çev. Engin Arıkan), Tekin Yayınevi, İstanbul, 2016. AUSTİN, John, Hukukun Belirlenmiş Alanı, (Çev. Ülker Yükselbaba & Saim Üye & Umut Koloş), Tekin Yayınevi, İstanbul, 2015. BENTHAM, Jeremy, Yasamanın İlkeleri, (Çev. Barkın Asal), On İki Levha, İstanbul, 2017. Articles TÜRKBAĞ, Ahmet Ulvi, “Descartes’in Üç Rüyası”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt 55, Sayı 4, 1997, s. 25-43. TÜRKBAĞ, Ahmet Ulvi, “Immanuel Kant’ta Özgürlük, Ahlak, Hukuk ve Devlet”, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi, 2. Sayı, Şubat 1995, s. 71-80. TÜRKBAĞ, Ahmet Ulvi, “Hart-Dworkin Tartışmasının Ana Hatları”, Anayasa Yargısı, 27. Sayı, Haziran 2011, s. 71-82.

Teori Konu Başlıkları

Hafta	Konu Başlıkları
1	Kavramsal Giriş: Hukuk Felsefesinde Teorik Yaklaşımlar (Hukukun Boyutları) a. Normatif Yaklaşım b. Sosyal Olgu Yaklaşımı c. Etik Değer (Adalet) Yaklaşımı
2	Normatif Yaklaşım I: Emredicilik Teorisi a. Bentham'ın Faydacı Psikolojisi b. Geometrik yöntem b. Austin'in Emredicilik Teorisi
3	Normatif Yaklaşım II: Kelsen'in Saf Hukuk Teorisi a. "Saf" Teori: Hume ve Kant'ın Etkisi b. Normlar Hiyerarşisi ve varsayımsal Temel Norm c. Geçerlilik ve Etkililik
4	Sosyal Olgu Yaklaşımı II: Marx a. Kapitalizmin Eleştirisi b. Altyapı ve Üst Yapı Arasındaki İlişki c. Bir Burjuva Baskı Aracı Olarak Hukuk
5	Etik Değer (Adalet) Yaklaşımı I: Adalet ve Özgürlük Kavramları / Adalet ve Özgürlük Türleri a. Adalet: Denkleştirici Adalet, Dağıtıcı Adalet, Hakkaniyet ve Sosyal Adalet b. Özgürlük: Negatif ve Pozitif Özgürlük, Özgür İrade ve Dış Özgürlük
6	Etik Değer (Adalet) Yaklaşımı II: İslam ve Hristiyan Ortaçağ Felsefesinde Özgürlük ve Adalet a. İslam Ortaçağ Felsefesi ve Mezhepleri: Mutezile, Cebriye, Ehli Sünnet, Alevilik b. Hristiyan Ortaçağ Felsefesi: Plotinus, St.Augustine, St Thomas Aquinas
7	Etik Değer(Adalet) Yaklaşımı III: Rasyonalist, Materyalist ve Varoluşçu Özgürlük Anlayışları a. Rasyonalistler: Descartes, Leibnitz, Spinoza b. Materyalistler: Hobbes, Diderot, Marx c. Varoluşçular: Kierkegaard, Camus, Sartre
8	Etik Değer (Adalet) Yaklaşımı IV: Ahlakın, Adaletin ve Hukukun Laik Temelleri: Grotius ve Kant a. Grotius: Tanrı'ya Başvurmaya İhtiyaç Duymayan Ahlak b. Grotius: Uluslararası Hukuk c. Kant: Ahlak Felsefesi d. Kant: Hukuk Devleti
9	Hukuk Felsefesinde Modern Yaklaşımlar I: Rawls'un Adalet Teorisi a. Özgün Durum b. Bilmezlik Perdesi c. Adalet İlkeleri
10	Hukuk Felsefesinde Modern Yaklaşımlar II: Hart'ın Hukuk Kavramı a. Hart'ın Metodolojisi b. Hart'ın Emir Teorisine Katkısı ve Kural Kuşkuculuğu c. Birincil ve İkincil Kuralların Birleşimi olarak Hukuk d. "Açık Doku" Kavramları ve Çözüm Olarak Takdir Yetkisi e. Doğal Hukukun Asgari İçeriği f. Hukuk Sistemleri, Yetkililerin Tutum
11	Hukuk Felsefesinde Modern Yaklaşımlar III: Dworkin: Yorum Olarak Hukuk a. Dworkin'in hukuki takdir yetkisi Analizi b. Kural ve İlkelerin Birliği Olarak Hukuk c. Hakların Koz olması, Doğru Cevap Tezi d. Bütünlük olarak Hukuk
12	Hukuk Felsefesinde Modern Yaklaşımlar IV: Fuller, Hukukun İç Ahlakı a. Gaye Ahlakı ve Ödev Ahlakı, Hukukun İç Ahlakı b. Herhangi Bir Hukuk Sisteminin var olabilmesi için Sekiz Gerekli İlke